

شناسایی استراتژی‌های سازگاری زعفران کاران تربت حیدریه در برابر تغییرات آب و هوایی

ملیحه شببانی^{۱*}، تکتم محتشمی^۲

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی، دانشگاه تربت حیدریه؛ sheybanimalihe@gmail.com

^۲ استادیار، دانشگاه تربت حیدریه؛ t.mohtashami@gmail.com

چکیده

تغییرات اقلیم در بسیاری از نقاط جهان، آثار خود را در دهه‌ی اخیر به جا گذاشته و انتظار می‌رود در دهه‌های آینده نیز اثرات این تغییرات تشدید شود. ایران نیز از این تغییرات بزرگ‌مقیاس مستثنی نبوده و اثرات آن در بسیاری از حوضه‌های آبخیز مشاهده شده است. یکی از راه‌های کاهش اثرات این پدیده، سازگاری کشاورزان با تغییرات آب و هوایی است. با توجه به اهمیت موضوع، هدف از این مطالعه، شناسایی استراتژی‌های سازگاری زعفران کاران تربت حیدریه در برابر تغییرات اقلیمی است. در این مطالعه از روش پیمایشی استفاده شد و داده‌ها با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای جمع‌آوری شدند. در این مطالعه، از پرسشنامه ساختارمند بهره گرفته شد و به‌منظور جمع‌آوری داده‌ها، مصاحبه حضوری با زعفران کاران و تکمیل ۳۶۰ پرسشنامه در سال ۱۳۹۶ انجام شد. نتایج نشان داد که زعفران کاران در پاسخ به تغییرات آب و هوایی، افزایش دوره‌های آبیاری را به عنوان یکی از مهم‌ترین راهکارها در نظر گرفته‌اند و تنها ۳۶ درصد از زعفران کاران از استراتژی‌های سازگاری استفاده کرده‌اند و از مهم‌ترین موانع سازگاری زعفران کاران با تغییرات اقلیمی، کمبود منابع آبی و عدم توجه مسئولان دولتی به بخش کشاورزی است.

کلمات کلیدی: استراتژی‌های سازگاری، تربت حیدریه، تغییر اقلیم، کشاورزان زعفران کار.

مقدمه

در سال‌های اخیر، مسئله تغییر اقلیم یکی از مهم‌ترین چالش‌هایی بوده که ذهن محققان سازمان‌های ملی و بین‌المللی را به خود مشغول کرده است. وقوع سیل‌های بسیار مخرب، گرما و سرماهای بی‌موقع، خشک‌سالی‌ها، بالا رفتن سطح آب اقیانوس‌ها و دریاها، شیوع آفات بیماری‌های گیاهی و جانوری، کاهش ضخامت لایه ازن و غیره از جمله مواردی هستند که بحث تغییر اقلیم را در محافل علمی جهان مطرح ساخته است (برشان، ۱۳۸۶).

باورها و ادراک مردم به‌طور کلی عبارت‌اند از فهم ویژگی و تغییر حالت پدیده‌ها در جهان یا ارزیابی واقعیت به همان‌گونه‌ای که افراد آنها را بر اساس دانششان تصور می‌کنند. باورها در عمل بر شکل‌گیری نگرش مردم به پدیده‌ها یا اقدامات و تصمیمات رفتاری آنها در قبال تغییرات این پدیده‌ها تأثیر می‌گذارند، باور به تغییرات اقلیمی و چگونگی رخداد آن نیز بر نگرش مردم و نحوه واکنش آنها تأثیرگذار است و اتخاذ سیاست‌های سازگاری از جانب مردم منجر به کاهش اثرات زیان‌بار تغییرات اقلیمی گردیده است (ویلر و همکاران، ۲۰۱۳).

^۱ - ملیحه شببانی - sheybanimalihe@gmail.com